

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 113/20
Luxemburg, 23 september 2020

Arrest in zaak C-777/18
WO/Vas Megyei Kormányhivatal

Het beginsel van de vrijheid van dienstverrichting en de richtlijn inzake grensoverschrijdende gezondheidszorg verzetten zich tegen een nationale regeling die inhoudt dat de kosten van een ingreep die een in een lidstaat woonachtige verzekerde met spoed heeft ondergaan in een andere lidstaat, niet voor vergoeding in aanmerking komen wanneer daarvoor geen voorafgaande toestemming is verleend

Een dergelijke beperking van het beginsel van de vrijheid van dienstverrichting is onevenredig en strijdig met de richtlijn

In 1987 verloor WO, een Hongaars staatsburger, het gezichtsvermogen in zijn linkeroog als gevolg van een netvliesloslating. In 2015 werd bij WO glaucoom in het rechteroog gediagnosticeerd. De behandeling die hem in verschillende Hongaarse medische instellingen is verleend was niet succesvol, daar zijn gezichtsveld steeds kleiner werd en de intra-oculaire druk hoog bleef.

Op 29 september 2016 heeft WO contact opgenomen met een in Recklinghausen (Duitsland) werkzame arts, van wie hij een afspraak kreeg voor een medisch onderzoek op 17 oktober 2016. De arts deelde hem mee dat hij zijn verblijf moest verlengen tot 18 oktober 2016, op welke datum eventueel een oogheekkundige ingreep zou plaatsvinden.

In de tussentijd is bij een medisch onderzoek in Hongarije vastgesteld dat de intra-oculaire druk van WO abnormaal hoog was. Na het onderzoek dat op 17 oktober 2016 in Duitsland heeft plaatsgevonden, was de in die lidstaat werkzame arts van oordeel dat de oogheekkundige ingreep met spoed moest worden uitgevoerd om het gezichtsvermogen van WO te redden. Deze ingreep werd op 18 oktober 2016 met succes uitgevoerd.

Het verzoek om vergoeding van de kosten van de in Duitsland verstrekte gezondheidszorg is door de Hongaarse autoriteiten afgewezen omdat het ging om een geplande geneeskundige verzorging waarvoor WO niet de voorafgaande toestemming had verkregen die vereist is overeenkomstig de Unieverordeningen betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (hierna: „verordeningen”)¹.

De Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (bestuurs- en arbeidsrechter Szombathely, Hongarije), waarbij beroep is ingesteld tegen de weigering om de kosten van voornoemde zorg te vergoeden, wenst van het Hof van Justitie te vernemen of de verordeningen, de richtlijn inzake grensoverschrijdende gezondheidszorg² of het beginsel van de vrijheid van dienstverrichting zich verzetten tegen een regeling van een lidstaat die aldus wordt uitgelegd dat zij in alle gevallen de vergoeding van in een andere lidstaat zonder voorafgaande toestemming verstrekte gezondheidszorg uitsluit, ongeacht de gezondheidstoestand van de patiënt en de urgentie van de betrokken zorg.

¹ Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (PB 2004, L 166, blz. 1) en verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening nr. 883/2004 (PB 2009, L 284, blz. 1).

² Richtlijn 2011/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg (PB 2011, L 88, blz. 45).

In zijn arrest van vandaag stelt het Hof in de eerste plaats met betrekking tot de uitlegging van de verordeningen vast dat gezondheidszorg die de verzekerde louter uit eigen wil heeft ontvangen in een andere lidstaat dan die waar hij woont, geplande geneeskundige verzorging in de zin van de verordeningen uitmaakt waarvoor met het oog op de vergoeding voorafgaande toestemming dient te worden verleend door het bevoegde orgaan van de lidstaat van de woonplaats van de verzekerde.

In dit verband herinnert het Hof aan zijn rechtspraak³ volgens welke de verzekerde, zelfs bij ontbreken van toestemming die naar behoren is verleend voorafgaand aan de behandeling in een andere lidstaat, rechtstreeks van het bevoegde orgaan vergoeding kan ontvangen van de kosten die hij in verband met die behandeling heeft gemaakt, ter hoogte van een bedrag dat gelijk is aan het bedrag dat dit orgaan normaal gesproken voor zijn rekening zou hebben genomen indien de verzekerde over een dergelijke toestemming had beschikt. Deze mogelijkheid doet zich met name voor wanneer de verzekerde, om redenen die verband houden met zijn gezondheidstoestand of de noodzaak om met spoed te worden behandeld, niet om dergelijke toestemming heeft kunnen vragen of het besluit van het bevoegde orgaan op zijn verzoek om toestemming niet heeft kunnen afwachten (hierna: „bijzondere omstandigheden”).

In dat verband staat het aan het bevoegde orgaan om onder toezicht van de nationale rechter te onderzoeken of, ten eerste, in de voorgelegde zaak sprake is van bijzondere omstandigheden en, ten tweede, of voor het overige is voldaan aan de voorwaarden voor vergoeding door het bevoegde orgaan op grond van artikel 20, lid 2, tweede volzin, van verordening nr. 883/2004⁴.

In de onderhavige zaak merkt het Hof met betrekking tot de eerste voorwaarde (bijzondere omstandigheden) op dat het op 15 oktober 2016 in Hongarije uitgevoerde onderzoek, waarbij de urgentie werd bevestigd van de oogheelkundige ingreep die WO op 18 oktober 2016 in Duitsland daadwerkelijk heeft ondergaan, een indicatie kan vormen dat **hij het besluit van het bevoegde orgaan op een verzoek om toestemming niet zou hebben kunnen afwachten**. Het staat evenwel aan de Hongaarse rechter om te onderzoeken of, gelet op alle specifieke omstandigheden van het hoofdgeding, aan beide bovengenoemde voorwaarden is voldaan.

Voor het geval dat de Hongaarse rechter tot de slotsom zou komen dat WO op basis van de verordeningen geen recht heeft op vergoeding van de kosten van de behandeling die hij in Duitsland heeft ondergaan, onderzoekt het Hof in de tweede plaats of het beginsel van de vrijheid van dienstverrichting en de richtlijn⁵, die concrete invulling geeft aan dat beginsel, zich verzetten tegen een nationale regeling zoals aan de orde in het hoofdgeding, die in alle gevallen de vergoeding van in een andere lidstaat zonder voorafgaande toestemming aan de verzekerde verstrekte gezondheidszorg uitsluit, ook wanneer er een reëel risico bestaat dat de gezondheid van de betrokkene onomkeerbare schade oploopt.

In dit verband stelt het Hof vast dat een systeem van voorafgaande toestemming zoals ingevoerd bij de nationale regeling die in het hoofdgeding aan de orde is, **een beperking van de vrijheid van dienstverrichting vormt**.

Wat het argument van de Hongaarse regering betreft dat een dergelijke beperking wordt gerechtvaardigd door de doelstelling, een goede planning en een optimaal beheer van de gezondheidszorg mogelijk te maken en de kosten in verband met die zorg in de hand te houden, merkt het Hof op dat **een dergelijke reden alleen kan worden ingeroepen wanneer het gaat om ziekenhuiszorg of zware extramurale zorg** en dus niet voor een medisch consult. Het staat

³ Arrest van het Hof van 5 oktober 2010, Elchinov ([C-173/09](#)).

⁴ Artikel 20, lid 2, tweede volzin, van verordening nr. 883/2004 bepaalt: „De toestemming mag niet worden geweigerd wanneer de desbetreffende behandeling behoort tot de prestaties waarin de lidstaat waar de betrokkene woont, voorziet, en die behandeling hem, gelet op zijn gezondheidstoestand van dat moment en het te verwachten ziekteverloop, in laatstbedoelde lidstaat niet kan worden gegeven binnen een termijn die medisch verantwoord is.”

⁵ De vergoeding van de kosten van grensoverschrijdende gezondheidszorg waarop een verzekerde van een lidstaat op deze grond recht kan hebben is beperkt tot het bedrag dat door deze lidstaat ten laste zou zijn genomen indien die zorg op zijn grondgebied zou zijn verleend, waarbij het ten laste genomen bedrag niet hoger is dan de feitelijke kosten van de ontvangen gezondheidszorg.

dus aan de Hongaarse rechter om na te gaan of de betreffende oogheekundige ingreep onder een van deze twee categorieën zorg valt.

Voor het geval dat de Hongaarse rechter zou oordelen dat het bij de betreffende oogheekundige ingreep gaat om ziekenhuiszorg of zware extramurale zorg, is het Hof van oordeel dat een nationale regeling die, bij ontbreken van voorafgaande toestemming, vergoeding van de kosten van dergelijke zorg door het bevoegde orgaan uitsluit, ook in bovengenoemde bijzondere omstandigheden, terwijl voor het overige aan de voorwaarden voor een dergelijke vergoeding is voldaan, **een onevenredige beperking van de vrijheid van dienstverrichting inhoudt en in strijd is met de richtlijn.**

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170